

A közügyek vitáinak szabadsága, a közéleti szereplők személyiségi jogainak védelme és a polgári jogi személyiségvédelem*

1. Bevezetés

A személyiségi jogok a jogrendszerben erőteljes védelmet élveznek, és az 1989–90-es rendszerváltozás előtt fel sem merült, hogy ezt a védelmet differenciálva, a reputációt, becsületet sértő közlés tartalmától függően bizonyos körben csökkenteni volna szükséges. A hírnév- és becsületvédelem jelenkori értelmezése nemhogy nem ismer el privilegiált státuszokat, a közéleti szereplést egyenesen a hírnévvédelem hatókörét automatikusan csökkentő körülményként veszi figyelembe. Ezt követeli meg a demokratikus berendezkedés egyik alapvető játékszabálya; a közügyek nyílt vitatása egy bizonyos határig fontosabb érdek, mint a kritizált egyén személyiségi jogainak védelme. Aki a közéletben részt vesz, közügyben érintetté válik, szükségszerűen lemond személyiségi jogai teljes erejű érvényesíthetőségéről.

A közszereplők korlátozott személyiségvédelme Magyarországon kezdetben nem törvényi alapokon nyugodott. A kiindulópont e kérdésben a 36/1994. (VI. 24.) AB határozat, amely lefektette az elvi alapokat. Az Alkotmánybíróság (AB) megállapítása szerint kiemelkedő alkotmányos érdek az állami és helyi önkormányzati feladatokat ellátó szervek és személyek tevékenységének nyilvános bírálhatósága, valamint az, hogy a polgárok bizonytalanság, megalkuvás, félelem nélkül vehessenek részt a politikai és társadalmi folyamatokban, a közéletben. Így, bár nem zárható ki a szóban forgó személyi kör becsülete, jó hírneve büntetőjogi védelmének alkotmányos volta, a szólásszabadság – a magánszemélyekhez képest – csak kisebb mértékben korlátozható a közhatalom gyakorlóinak védelmében. A testület e pontot meghaladva „alkotmányos követelményeket” határozott meg a rágalmozás és a becsületsértés büntetőjogi tényállásainak alkalmazhatóságával kapcsolatban:

„A hatóság vagy hivatalos személy, valamint a közszereplő politikus becsületének csorbítására alkalmas – e minőségére tekintettel tett –, értéktételező kifejező véleménynyilvánítás alkotmányosan nem büntethető; a becsület csorbítására alkalmas tényállítás, híresztelés, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezés használata pedig csak akkor büntethető, ha a becsület csorbítására alkalmas tény állító, híresztelő, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló személy tudta, hogy a közlése lényegét tekintve valótlan vagy azért nem tudott annak valótlanágáról, mert a hivatása vagy foglalkozása alapján reá irányadó szabályok szerint – az adott állítás tárgyára, a közlés eszközére és címzettjeire tekintettel – elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztotta.”¹

A csak szándékos hazugság, illetve gondatlanság esetén az elkövetőre felelősséget telepítő mérce hasonlít, de nem egyezik az Egyesült Államok Legfelső Bírósága által 1964-ben a *New York Times v. Sullivan* ügyben hozott ítéletben felállított mércével.² A közszereplők hírnév- és becsületvédelmének polgári jogi korlátozhatósága körében jelentős mérföldkőnek számít a Polgári törvénykönyv (Ptk.) kodifikációja és a kódex 2014-es hatályba lépése, amelynek eredményeképpen a jogalkotó törvényi szinten rendelkezett a közéleti szereplők személyiségi jogának csökkentett védelméről és a közügyek szabadságának figyelembe vételéről magánjogi jogvitákban is (2:44. §). (A kérdés büntetőjogi vetületeivel a továbbiakban nem foglalkozunk.)

2. A Ptk. közügy/közszereplő-generálklauzulája (2:44. §)

* Az összefoglalót készítette: Koltay András; az összefoglaló a 2019/20-as tanév Polgári Jog 1. nappali- és levelező tagozatos főkéllégiumhoz készült kiegészítésként, és egyúttal háttéranyagként a ”B” tételsor 14.sz. tételéhez.

¹ 36/1994. (VI. 24.) AB határozat, rendelkező rész.

² *New York Times v. Sullivan* 376 US 254 (1964).

A Ptk. hatályos rendelkezései szerint:

„2:44. § [Közéleti szereplő személyiségi jogának védelme]

(1) A közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja; azonban az nem járhat a magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.

(2) A közéleti szereplőt a közügyek szabad vitatásának körén kívül eső közléssel vagy magatartással szemben a nem közéleti szereplővel azonos védelem illeti meg.

(3) Nem minősül közügynek a közéleti szereplő magán- vagy családi életével kapcsolatos tevékenység, illetve adat.”

(Fontos megjegyezni, hogy a fenti normaszöveg e formájában 2018 augusztusa óta hatályos, így a rendelkezésre álló esetjog még a korábbi normaszöveggel kapcsolatban született.)

Az AB 7/2014. (III. 7.) sz. határozata – még a Ptk. hatályba lépése előtti napokban, de már a 2:44. § akkor szövegének alkotmányossági vizsgálatát elvégezve – leszögezi, hogy az „emberi méltóság korlátozhatatlan aspektusa csak az emberi státuszt alapjaiban tagadó véleménynyilvánítások egészen szűk körében jelenti a véleményszabadság abszolút határát.”³ A vélemények, értékítéletek – főszabály szerint – nemcsak a büntető, hanem a polgári jogi felelősségre vonásnak sem lehetnek az alapjai; e tekintetben a 2014-es határozat visszautal a 36/1994. (VI. 24.) AB határozat egyik leglényegesebb elemére, a vélemények teljes büntetlenségére. De, ellentétben az 1994-es döntéssel, a testület 2014-ben nem tekintette az értékítéleteket minden esetben alkotmányosan védettnek; a közügyek nyílt vitatásának biztosítása:

„nem jár az érintettek emberi méltósága, magánélete és jó hírneve védelmének (...) kiüresedésével. A közhatalmat gyakorló személyeket és a közszereplő politikusokat is megilleti a személyiségvédelem, ha az értékítélet a személyüket nem a közügyek vitatása körében, nem közéleti tevékenységükkel, hanem magán- vagy családi életükkel kapcsolatban érinti. Indokolt lehet a polgári jogi felelősségre vonás abban a szűk körben is, amikor a megfogalmazott vélemény az érintett személy emberi státuszának teljes, nyilvánvaló és súlyosan becsmérő tagadásaként már nem az új Ptk. 2:43. §-ában foglalt nevesített személyiségi jogokba, hanem a 2:42. §-ban foglalt emberi méltóság korlátozhatatlan aspektusába ütközik. A korábban kifejtettek figyelembevételével továbbá a közéleti szereplők is igényelhetnek jogi védelmet a hamis tényállításokkal szemben.”⁴

A határozat külön is kiemeli a közhatalom egyes gyakorlóit, például a bírókat, akik sajátos helyzetüknél fogva – összhangban az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) gyakorlatával – más közéleti szereplőkhöz képest (az általános személyiségvédelmi mércét el nem érő) többletvédelmet kaphatnak személyiségi jogaik számára.⁵ Ezzel a testület választ ad arra a kérdésre is, hogy miként kell értelmezni alkotmányos szempontból az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdését, amely szerint „a véleménynyilvánítás szabadságának gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának megsértésére.” Az AB fent összefoglalt értelmezése alapján ez az alkotmánybeli szabály sem tekinthető a szólásszabadság abszolút korlátjának.

A határozat kiemelkedő érdeme, hogy megkísérel a jogalkalmazásban mindeddig csak igen töredékesen alkalmazott, önálló értelmezést adni az emberi méltóság személyiségi jogának. Az AB döntéséből e tekintetben az következik, hogy: (1) a közügyekre, közéleti szereplőkre

³ Uo., [61] bek.

⁴ Uo., [62] bek.

⁵ Uo., [61] bek.

vonatkozó vélemények, értékítéletek különleges védelmet élveznek, (2) amely azonban nem terjed ki a közéleti személyiségek magán- vagy családi életére vonatkozó értékítéletekre (ha azok nincsenek összefüggésben a közügyekkel), (3) valamint szintén nem terjed ki azon véleményekre, amelyek az érintett emberi státuszának teljes, nyilvánvaló és súlyosan becsmérő tagadását valószínűsítik meg (emberi mivoltát vonják kétségbe, a közügyek vitatásától elrugaszkodva, emberi minőségében becsmérlik, gyalázzák). Ez utóbbi esetben már nem is a Ptk. 2:45. §-ban foglalt becsülethez való jog sérül (annak megsértése lehetőségét a 2:44. § által a közügyekben megfogalmazott vélemények számára biztosított védelem a kiemelt közszereplők – politikusok, a közhatalom gyakorlói – vonatkozásában akár teljes egészében ki is zárhatná), hanem az emberi méltóság joga [Ptk. 2:42. § (2) bek.]. Vagyis az emberi méltóságnak – ellentétben a polgári bíróságok korábbi felfogásával – az alkotmánybírósági döntés értelmében a becsülethez és a jóhírnévhez való jogon túli, sajátos és önállóan alkalmazható tartalma van. Ez pedig egyben a vélemények teljes körű védelmét és korlátozhatatlanságát illetően az 1994-es határozatban foglaltak kiegészítését és részbeni elvetését is jelenti.

A tényállítások tekintetében a határozat úgy foglalt állást, hogy „a bizonyíthatóan hamis tények önmagukban nem állnak alkotmányos védelem alatt,”⁶ kissé homályosan arra célozva ezzel, hogy bizonyos esetekben a valótlan tényállítások is részesülhetnek a szólásszabadság védelmében. A határozat később megállapítja, hogy „még az alkotmányos értékkel egyébként nem bíró, utóbb hamisnak bizonyult tények esetében is indokolt, hogy a jogi felelősségre vonás során a felróhatóság és az esetleges joghátrányok mértékének meghatározása körében figyelembe vegyék a közéleti viták minél szabadabb folyásának érdekét.”⁷

A „szükséges és arányos mérték” előírásával kapcsolatban a határozat megállapítja, hogy „a közhatalmat gyakorló személyek és a közszereplő politikusok esetében a személyiségvédelem korlátozottsága mindenki máshoz képest szélesebb körben minősül »szükségesnek és arányosnak«.”⁸ Ezzel együtt a Ptk.-ban szereplő e feltétel nem alkotmányellenes, mert „jóllehet nem a magán-, hanem az alkotmányjogban használt általános kifejezésekhez tapad – szükséges és elégséges mozgásteret biztosít a jogalkalmazás számára ahhoz, hogy a politikai véleménynyilvánítás határainak mércéit kidolgozza.”⁹ A határozat különféle kategóriákat állít fel az érintett személyi kör és az adott körhöz kapcsolódó kritika védelmi szintje tekintetében: léteznek (1) közügyekben érintett, a közszereplést tudatosan vállaló közéleti szereplők – közülük is kiemelendők a közhatalmat gyakorló személyek és a közszereplő politikusok; (2) közügyekben érintett, nem „hivatásszerűen” közszereplők; (3) olyan közhatalmat gyakorló személyek, akik szolgálati viszonyuk miatt nem védhetik meg magukat a nyilvánosság előtt, pl. a bírák. A személyiségvédelem szükséges szintje egyre nő, a szólásszabadság védelme egyre csökken, ahogy e listán lefelé haladunk.¹⁰

3. Közügyek és/vagy közszereplők?

A közügy–közszereplő-kérdésében az elmúlt évek AB-gyakorlata és a nyomában formálódó bírósági esetjog fontos állásfoglalásokat tett, amely jobbra erősíti azon értelmezést, amely szerint a véleménynyilvánítással érintett ügy „közügy”-jellege az elsődleges szempont a személyiségvédelem csökkentett terjedelmének megállapításakor.

A 7/2014. (III. 7.) AB határozat rögzíti a közügyek azonosításának elsődlegességét, mindazonáltal jelzi, hogy a közszereplői státus is fontos – bár a közügy-jelleghez képest másodlagos – szempont lehet a személyiségvédelem mértékének megállapításánál. A közügyek hatással vannak a bennük érintett szereplők személyiségi jogainak érvényesülésére, ha pedig

⁶ Uo., [49] bek.

⁷ Uo., [50] bek.

⁸ Uo., [57] bek.

⁹ Uo., [56] bek.

¹⁰ Uo., [57]–[58] bek.

ezenfelül közéleti szereplőnek is számítanak, akkor jogaik még tovább szűkülhetnek, amelynek mértéke közszereplői státusuk jellegétől függ (a politikustól a celebig).

„A jogalkalmazás során mindenekelőtt arra kell tekintettel lenni, hogy mivel a politikai véleménysszabadság fókuszában elsősorban maguk a közügyek, nem pedig a közszereplők állnak, a közügyekre vonatkozó szólások mindegyike fokozott védelem alá tartozik, és ezáltal korlátozza az általa érintettek személyiségi jogainak védelmét. A személyiségvédelem korlátozottsága tehát nem csupán a hivatásszerűen közszereplést vállalók esetében érvényesülő szabály, hiszen a közügyek vitatása adott esetben – a konkrét társadalmi vita erejéig – annál szélesebb személyi kört érinthet. Nem lehet figyelmen kívül hagyni azonban a megszólalással érintett személy státuszát sem: a közhatalmat gyakorló személyek és a közszereplő politikusok esetében a személyiségvédelem korlátozottsága mindenki máshoz képest szélesebb körben minősül »szükségesnek és arányosnak«.”¹¹

Ez a megközelítés nyer megerősítést a 14/2017. (VI. 30.) AB határozatban is: „[m]indezeket figyelembe véve (...) a munkaügyi jogvita alapját jelentő tevékenység, vagyis az internetes portál tartalma és az ott közzétett írások döntő részükben szakmai jellegűek és nem mutatnak olyan közéleti kötődést, amely ezt a tevékenységet egyértelműen a közügyek szabad vitatásának körébe sorolja.”¹² Hasonlóképp jelenik meg e szempont a rendes bírói gyakorlatban is: „[a]nnak eldöntésénél, hogy a véleménynyilvánítással, bírálattal kapcsolatban terheli-e fokozott tűrési kötelezettség az érintett személyt, elsősorban annak van jelentősége, hogy a kifogásolt nyilatkozat a közügyek vitatásával összefüggésben történt-e.”¹³ A „közügy” fogalmához szolgáltat fontos adalékot a 3030/2019. (II. 13.) AB határozat indokolása. Az alapügy terheltje az ellene indított büntetőeljárásban a bíróság előtt megismételte, sőt újabb erősen kritikus értékítéletekkel gazdagította az indítványozóval kapcsolatos véleményét („szarkupac”, „gyalázat, civilizációs metely”, „nyilvános hullarabló”). Az alapügyben becsületsértés vétsége miatt elítélték, de a tárgyaláson elhangzottak terhelt általi – saját közösségi média-felületein való – közzététele miatt indult újabb ügyben a bíróság felmentette. Az AB elutasította az ennek okán benyújtott alkotmányjogi panaszt, azon az alapon, hogy a büntetőeljárásról szóló tájékoztatás közügy:

„A kifejtett alkotmányos szempontrendszer alapján az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a vita közéleti jellege megállapítható, mivel a terhelt egy olyan büntetőeljárásról ad tájékoztatást, amely egy közismert televíziós műsorvezetőnek a riportjai során tanúsított emberi és szakmai magatartását ért bírálat büntetőjogi határait ismerteti meg a nyilvánossággal. Az indítványozó közszereplői minősége nem vitatható, hiszen élethivatásszerűen tevékenykedik a televíziós újságírásban. Az előzményi ügghöz képest, amelyben a becsületsértő közlés miatt a terhelt bűnösségét megállapították, jelen helyzet a közlés céljában, illetve az öncélúság hiánya miatt tér el a korábbi védett véleménynyilvánításhoz képest.”¹⁴

E ponton érdemes rövid kitérőt tenni a képmásvédelem kérdéseire, amelyek tanulságokat hordoznak a hírnév- és becsületvédelem megítélésére, illetve a 2:44. § értelmezése tekintetében is. A Ptk. 2:48. §-a szerint „(1) Képmás vagy hangfelvétel elkészítéséhez és felhasználásához az érintett személy hozzájárulása szükséges. (2) Nincs szükség az érintett hozzájárulására a felvétel elkészítéséhez és az elkészített felvétel felhasználásához tömegfelvétel és nyilvános

¹¹ 7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás, [57] bek.

¹² 14/2017. (VI. 30.) AB határozat, Indokolás, [40] bek.

¹³ BDT2017. 3776.

¹⁴ 3030/2019. (II. 13.) AB határozat, Indokolás, [38] bek.

közéleti szereplésről készült felvétel esetén.” A szövegből úgy fest, hogy nem a közügyek, hanem a közszereplők, pontosabban a közszereplés azonosítása az egyedüli fontos szempont, és nyilvános közéleti szereplésen kívül nincs mód a csökkentett személyiségvédelem alkalmazására; esetleg csak a 2:44. § alkalmazása segíthet valamelyest. Ehhez képest az alkotmánybírói gyakorlat a „rendőrképmás”-ügyekben a 2:44. § figyelmen kívül hagyásával jutott el oda, hogy a szólásszabadság, illetve a tájékozódáshoz való jog szempontja a 2:48. § értelmezésében is irányadó. A rendőrök képmása tehát szabadon közölhető, „[a] nyilvános helyen készült, nem sértő, az érintett személyt tárgyilagosan ábrázoló felvétel általában nyilvánosságra hozható engedély nélkül, ha az a közérdeklődésre számot tartó tudósításhoz kapcsolódik és a jelenkor eseményeiről való szabad tájékoztatásához kötődik.”¹⁵

A Kúria végül elfogadta e megközelítést: „[a]mennyiben a közhatalmat gyakorló személy fellépésére a közéletet befolyásoló események során kerül sor, a képmáshoz való személyiségi jogainak gyakorlása, azok korlátozhatósága az általános, azaz a közéleti eseményeken pusztán jelenlévő magánszemélyek jogvédelmének szabályaihoz képest eltérő megítélés alá eshet.”¹⁶ A rendőr tehát intézkedése során ugyan nem végez nyilvános közéleti szereplést, de ha tevékenysége közüggyel kapcsolatos – és erős vélelem szól amellett, hogy a rendőr feladatellátása, amelyet a közhatalom képviselőjeként fejt ki, e körbe tartozik –, akkor a Ptk. értelmezésébe be kell hozni az alkotmányos szempontokat is, ami egy lépés az alapjogok horizontális hatályának elismerése felé. Az egyedi ügyekben e szempont mérlegelése az AB és a Kúria által még nem egészen egységes, amint azt a konkrét alkotmányjogi panaszok után született újabb AB-határozatok igazolják, amelyek újra és újra megerősítették a nyilvánosság érdekeihez fűződő szempont mérlegelésének jelentőségét.¹⁷

Hasonlóképpen, a bírósági tárgyaláson a politikai szereplő terheltről készült kép – még ha utóbb az eljárásban fel is mentették – közérdeklődésre tarthat számot, a terhelt közéleti szereplői minőségéhez kapcsolódik. A média objektív módon – képileg is – tudósíthat egy büntetőeljárás állásáról, ha a tudósítás összhangban áll az adott eljárás aktuális állásával, és tiszteletben tartja az ártatlanság vélelmének alkotmányos alapelvét.¹⁸ Amennyiben a tudósításban közölt kép nem ábrázolja az indítványozót megalázó helyzetben, az emberi méltóság lényegét sértő módon, úgy közzététele nem minősül a sajtószabadság jogával való visszaélésnek.¹⁹

4. A tényállítások és a véleményközlések elhatárolási kérdései

A 36/1994. (VI. 24.) AB határozatból következően a jóhírnév és a becsület megsértésére alkalmas közlések megítélésekor külön kell választani a tényállításokat és a véleményeket. Ezek további szempontok szerint differenciálандók. A Ptk. ezt már törvényi szinten is rögzíti, így a 2:45. § szerint a jó hírnevet tényközléssel, a becsületet véleményközléssel lehet megsérteni. A 7/2014. (III. 7.) AB határozat pedig szintén rögzíti azt, hogy a valótlan tények és a szélsőséges vélemények szabadsága, illetve korlátozhatósága eltérő alkotmányos mércék szerint ítélandó meg.

Az AB döntései szerint tényállítások esetében különbséget kell tenni a valós (a bíróság előtt bizonyított) tényállítások és a valótlan (nem bizonyított) tényállítások között. A valótlan tényállításoknál pedig további különbséghez vezethet a szándékosan vagy a közlő hivatása vagy foglalkozása szabályai szerint tőle elvárható körütekintés elmulasztásával, illetve a szakmai szabályok betartása mellett közzétett állítások eltérő megítélése. Bár az AB határozatai ilyen megkülönböztetést nem írtak elő, a joggyakorlat a véleményközlések esetében különbséget tesz a ténybeli alappal rendelkező vélemények és az ilyen alappal jellegükönél fogva nem rendelkező (indulatból fakadó, érzelmeket tükröző vagy csak egyéni, szubjektív értékítéletet magába

¹⁵ 28/2014. (IX. 29.) AB határozat, Indokolás, [44] bek.

¹⁶ 1/2015. számú BKMPJE határozat, IV. 3. pont.

¹⁷ 16/2016. (X. 20.) AB határozat, 17/2016. (X. 20.) AB határozat, 3/2017. (II. 25.) AB határozat.

¹⁸ 3313/2017. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás, [56] bek.

¹⁹ 3348/2018. (XI. 12.) AB határozat, Indokolás, [37]-[38] bek.

foglaló) vélemények között. Ha az előbbi tekintetében a ténybeli alap valóságát a bíróság előtt sikerül bizonyítani, akkor a vélemény közlöje mentesül a jogi felelősségre vonás alól, legyen véleménye mégoly szélsőséges vagy bántó is. A ténybeli megalapozással nem rendelkező vélemények ellenben korlátozhatók maradnak, ha azok – a bírói gyakorlatban kialakult, bevett fordulatokat használva – indokolatlanul bántók, sértők, lealázók (gyalázkodások).

A 13/2014. (IV. 18.) AB határozatában az AB – általános érvennyel, a büntetőjogon túlnyúlva – megállapította azon szempontokat, amelyek alapján a rágalalmazási ügyek egyik legfőbb kérdésében, azaz a tényállítások és vélemények differenciálása során a bíróságoknak figyelembe kell venniük:

„[Az] a kérdés igényel választ az eljáró bíróságoktól, hogy a publicisztika tényállításnak, avagy értékítéletnek minősül-e. Ennek során figyelemmel kell lenni arra, hogy az inkriminált mondat a teljes szöveg kontextusában nyer értelmet, amelynek célja az önkormányzat vagyongazdálkodásának kritikája volt, vagyis az írás az irónia és a túlzás eszközeivel élve bírálta a városi vagyongazdálkodást. Szükséges továbbá értékelni a publicisztika *vélemény kontextusát*, amely a helyi közösségen belül tapasztalható vagyoni egyenlőtlenségekre és a pazarló költségvetési gazdálkodásra hívta fel a közélet figyelmét. Mindezek alapján lehet dönteni abban a kérdésben, hogy a publicisztika tartalmaz-e egyáltalán olyan konkrétumot, amelynek igazságtartalma igazolható, ellenőrizhető lenne, vagy az írás egy olyan bírálatot kifejező értékítélet, amelynek éppen a lehetősége és ténye védett, annak tartalmára tekintet nélkül.”²⁰

A fenti szempontrendszer magánjogi jogvitákban is alkalmazható. A tényállítások és vélemények elhatárolása a konkrét ügyekben ezzel együtt is nehéz feladat. Egy ilyen nehéz elhatárolási kérdéssel találkozott az AB két történész közötti vita ügyében.²¹ Az alapügy alperese nyilatkozta indítványozóról, hogy amit utóbbi mondott, az „...egy szélsőjobboldali politikai provokáció, ami (...) törvényes eszközökkel is büntethető lenne, hiszen relativizálja a holokausztot, súrolja a holokauszt tagadását.” Az indítványozó szeme előtt „...két alapvető cél lebeg (...): az új (...) intézet új ideológiai megfontolásaival függ össze, az új tekintélyuralmi rendszer tisztára kell, hogy mossza elődjét, a Horthy-rendszert. Teljesen nyilvánvaló, hogy ez a dolog erről szól, és igyekszik kimosni magát Horthy-t is a népiirtás bűnéből, de nem lehet.” Az alperes az indítványozóra utalva megjegyezte, hogy „...csak azokat az embereket lehet megbízni ilyen kormányintézetek vezetésével, akik szakmailag, erkölcsileg, politikailag a szélsőjobboldal irányába nyitottak, a Horthy-rendszer restaurációjában gondolkodnak szellemileg.” A fentiek átmenetet képeznek a tényállítás és a véleményközlés között, az AB is megosztott volt abban a kérdésben, hogyan minősítse az elhangzottakat. A többség azonban tényállításnak tekintette azokat, mert:

„...az Alkotmánybíróság figyelemmel volt az alperes nyilatkozata kifogásolt mondatainak, valamint magának a teljes nyilatkozatnak a kontextusára és céljára. Ezen szempontok szerint megállapítható, hogy az alperes figyelemfelhívó módon, az általánosítás és a túlzás megengedett eszközeivel, helyenként felfokozott hangnemben kritizálta és felnagyította az indítványozó interjúban kifejtett álláspontját, kétségbe vonta annak tudományos megalapozottságát, valamint – az előbbiekből következtetve – általánosságban is megkérdőjelezte az indítványozó intézetvezetői alkalmasságát, és bírálta a Kormány által alapított történetkutató intézet ideológiai elfogultágát.”²²

²⁰ 13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás, [49] bek.

²¹ 3001/2018. (I. 10.) AB határozat.

²² Uo., Indokolás, [36] bek.

A kritikai elem, a bírálati jelleg tette – a többség megítélése szerint – véleménynyé az elhangzottakat, amelyekre így kevésbé szigorú mércét kellett alkalmazni, az alkotmányjogi panaszt pedig a testület elutasította. A vélemény-jelleg a fent idézett alperesi közlések közül a holokausz relativizálására, és így bűncselekmény elkövetésére vonatkozó megjegyzés esetében vitatható, ahogyan őt alkotmánybíró vitatta is. De még ebben az esetben is elfogadható a véleménykénti minősítés, tekintettel a megfogalmazás módjára, a közlés vélekedés-jellegére.

5. Az érintett személyek tőrészküszöbe közügyek vitáiban

A kérdést, hogy pontosan milyen mértékben húzódik vissza a személyiségvédelem szabályainak érvényesülése a közügyek vitái során, és milyen magasnak kell lennie a közéleti szereplők és a közügyekben érintettek tőrészküszöbének, első ízben a 36/1994. (VI. 24.) AB határozat kísérelte meg meghatározni, amit húsz év elteltével a 7/2014. (III. 7.) AB határozat pontosította és módosította (ld. a fenti 1-2. pontban – más kérdés, hogy a rendesbíróságok az 1994-es határozatot nem, vagy csak töredékesen alkalmazták).

A becsülethez való jog értelmezése és a vélemények szabadsága a közügyek vitái során alapvető fontosságú kérdés. A 2014-es AB határozat egy megfelelően mérlegelő, a szabad szólásnak és a személyiségi jogok védelmének is teret engedő értelmezést vezetett be, amely a későbbi döntésekben is visszaköszön. A 3145/2018. (V. 7.) AB határozat két bulvárszereplő jogvitája összefüggésében rögzítette, hogy:

„Az indítványozó ügyében az eljáró bíróságok a perben vizsgált közléseket – amint erre a másodfokú bíróság ítéletében kifejezetten hivatkozott – az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésének alkotmányos tartalmára tekintettel vizsgálták. Ez alapján alakították ki azt az egyező álláspontjukat, hogy a »pszichopata« kifejezés használata az adott ügyben sem azok tartalma, sem megfogalmazás módja miatt nem alkalmas a jogsértés megállapítására. E körben a bíróságok döntő jelentőséget tulajdonítottak annak, hogy a vizsgált kifejezést az alperes nem orvosi értelemben használta. A másodfokú bíróság utalt arra is, hogy a köznyelvben bevett szokás e kifejezés hangoztatása annak minősítésére, amikor valaki nem azt csinálja, ami a másik félnek tetszik, vagy amit elvár. Ebből következően a perbeli bejegyzésekből nem az tűnik ki, hogy az alperes szerint az indítványozó a megjelölt betegségben szenvedne. Az alperes a kifogásolt kijelentéseket a vele szemben tanúsított indítványozói magatartás szubjektív értékeléseként fogalmazta meg. A bíróságok álláspontja szerint a »zavaros körülmények között« közlésmód ugyancsak egyértelműen véleménynyilvánításnak minősül, amellyel az alperes szintén a vele szemben tanúsított indítványozói magatartásra reagált.”²³

Hasonlóképpen rögzítette az AB a 3263/2018. (VII. 20.) AB határozatában a becsülethez való jog értelmezését a közügyek szabad vitatása fényében, gyakorlatilag megállapítva, hogy a becsülethez való jog a közügyek vitájában nemigen nyújt védelmet, és csak azon kijelentések szankcionálhatók, amelyek túllépnek a becsület sérelmén és már az emberi méltóság korlátozhatatlan aspektusát sértik:

„[40] Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében foglalt szólásszabadság határainak – kiváltképp büntetőjogi korlátozásának – értelmezése során (...) az Alkotmánybíróság a »becsületérzés sérelménél« szigorúbb mércét határozott meg. A korábbi gyakorlaton alapuló, azt az Alaptörvény alapján továbbfejlesztő értelmezés szerint a közügyek vitájában a közhatalom gyakorlóját vagy közszereplő politikust érintő bírálat, értékítélet főszabály szerint nem lehet alapja jogi felelősségre vonásnak. A véleménynyilvánítás szabadságának alkotmányos határát e körben azok a közlések lépik csak át, amelyek az

²³ 3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás, [81] bek.

emberi méltóság korlátozhatatlan aspektusába ütköznek, azaz a méltóságnak az emberi mivolt lényegét jogilag megragadó tartalmát sértik.

[41] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a szólásszabadságnak ez a korlátja nem önmagában a véleménynyilvánítás becsmérő vagy gyalázkodó jellegének szab határt, hanem az emberi méltóságnak az emberi mivolt lényegét meghatározó és óvó magját védelmezi. Az emberi méltóságnak ezt a korlátozhatatlan tartományát nem a méltóságból fakadó egyes részjogok (pl. becsület, jóhírnév) minősített, intenzív becsmérése sérti, hanem az, ha a véleménynyilvánítás eleve ennek a sajátosan védett szférának a megsértésére irányul. Ilyen jogsértés lehet egyrészt az, ha a megszólaló tagadja, kétségbe vonja az érintett(ek) emberi mivoltát, emberként kezelésének követelményét, másrészt az, ha az emberi természet legbelsőbb köreibe hatol, öncélúan támadva a személyiség és az identitás lényegét alkotó vonásokat. A »becsületérzés« szubjektív kategóriájával szemben ez a jogsértés olyan objektív alapot teremt, amelyre a bíróságok a becsületsértés büntetőjogi értékelésekor is hivatkozhatnak.”²⁴

6. Híresztelés

Érzékeny pontja a közügyek vitáinak, így a hírnév- és becsületvédelem szabályainak a híresztelés megítélése. A híresztelés a mástól származó információ továbbadását jelenti, és a Ptk. (valamint a Btk.) alapján ugyanolyan megítélés alá esik, mintha a közlő maga tenne hamis tényállítást. A sajtó-helyreigazítás szabályait értelmező PK 14. számú állásfoglalás alapján, amelynek érvénye kiterjeszthető a hírnévvédelem egyéb eszközeinek alkalmazási lehetőségeire is, „akkor is szükség van a valótlan tényállítás helyreigazítására, ha a közlés idegen forrásból származik. A jogszabály ezért nemcsak a közvetlen észleleten alapuló közlés, hanem a mástól szerzett értesülések továbbadása, közlése, vagyis a híresztelés esetében is lehetővé teszi a sajtó-helyreigazítást.”

Az AB 2017 végén foglalkozott először a híresztelés kérdésével, a 34/2017. (XII. 11.) AB határozatban. Első döntésében – alkotmányos követelményként – rögtön lefektetett egy olyan értelmezési szabályt, amely híresztelés esetén bővíti a média felelősség alóli mentesülési körét. Nemcsak a különböző közhatalmi és más állami szervek hivatalos tájékoztatása, hanem általában a közéleti szereplők sajtótájékoztatója is a kivételi körbe tartozik.

„Az Alkotmánybíróság megállapítja: az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésében foglalt sajtószabadságból fakadó alkotmányos követelmény, hogy a közéleti szereplők sajtótájékoztatóján a közügyek vitájában egymást érintően tett kijelentésekről hűen, saját értékelés nélkül tudósító, a közlések forrását egyértelműen megjelölő és a jó hírnevet esetleg sértő tényállításokkal érintett személy cáfolatának is helyet biztosító (vagy a válaszadás lehetőségét felkínáló) médiatartalom-szolgáltató tevékenységét nem lehet a személyiségi jogsértés polgári jogi szankcióit megalapozó híreszteléseként értékelni.”²⁵

Az új alkotmányos értelmezést a bírói gyakorlat is követi, sőt, tovább tágította. A Pécsi Ítéltábla BDT2018. 3835. számon közzétett döntése szerint a közszereplők bármely nyilatkozatának – azaz nem csak a sajtótájékoztatón tett közlés – teljes és hű bemutatása alapot ad a felelősség alóli mentesülésre akkor is, ha a közölt tudósításban valótlan tényállítás szerepel: „Nem terheli a sajtót a valóság bizonyítása, amennyiben a közszereplő nyilatkozatát a maga teljességében, szöveghűen tárja a nyilvánosság elé. A közlés lényeges tartalmát ilyenkor

²⁴ 3263/2018. (VII. 20.) AB határozat, Indokolás, [40]–[41] bek.

²⁵ 34/2017. (XII. 11.) AB határozat, rendelkező rész.

magának a nyilatkozónak a véleménye jelenti, amely magában foglalhat a nyilatkozó által értékelt tényállításokat is.”²⁶

A kisvártatva érkező második AB-döntés, a 3002/2018. (I. 10.) AB határozat azonban rögtön szűkítette a fenti alkotmányos követelmény érvényesülési körét. Kicsit nehezen értelmezhető módon azt állapította meg, hogy csak akkor mentesül a média a híresztelt valótlan tényállítás miatti felelősség alól, ha az adott médiatartalom kizárólag a közügy vitájában részt vevő személyek megnyilvánulását tartalmazza, és azon felül semmi mást. Ez nem túl életszerű, és eleve kizár a mentesülés alól minden olyan cikket, tudósítást, amelyet a média maga állít elő, túl mások közlésének lejegyzésén és továbbításán. Ugyanakkor az AB nem szűkíti a felelősség alóli mentesülés elvi lehetőségét a sajtótájékoztatón elhangzottak közlésére, így az elvben – összhangban a Pécsi Ítélőtábla döntésével – bármely, közügyet érintő megnyilvánulásra kiterjedhet, feltéve, hogy az valóban csak az érintettek nyilatkozatait tartalmazza.

„Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint – figyelemmel a 34/2017. (XII. 11.) AB határozatban megállapított alkotmányos követelményre – egy sajtótudósítás akkor esik kívül a híresztelés értelmezési körén, ha a médiatartalom fókuszában kizárólag a közéleti vitában részt vevő személyek megnyilvánulásainak naprakész és hiteles becsatornázása áll. Az adott esetben a sajtótudósítás fókuszában nem az I. rendű alperes nyilatkozata állt, hanem az eseményekkel összefüggésben álló, egymásnak ellentmondó információk bemutatása. Ebből következően az adott esetben vizsgált sajtótudósítás híresztelésnek minősül.”²⁷

A *Magyar Jeti Zrt. v. Hungary* ügy²⁸ az AB ezen utóbbi döntését követően indult. A kérelmező az EJEK előtt arra hivatkozott, hogy a magyar hatóságok megsértették a szólásszabadsághoz fűződő jogát. Az ügy külön érdekessége, hogy a híresztelés egy internetes linknek a cikkbe ágyazásával történt, így az internetes kommunikáció által lehetővé tett újfajta közlési mód jogi megítéléséről is szólt: lehet-e jogsértő egy olyan link pusztá közzététele, amelyről egy jogsértő, valótlan állításokat tartalmazó szöveg, videó érhető el?

Az EJEK megállapítása szerint amennyiben az újságíró, illetve az általa készített médiatartalom nem fejezte ki egyetértését a jogsértő tartalommal, illetve jóhiszeműen, kellő gondossággal, a szakmai etika szabályainak betartásával járt el, a link közzététele önmagában nem valósít meg hírnévsértést. Figyelembe kell venni emellett a jogsértő tartalom kontextusát, azt, hogy milyen ügyben jelent meg a nyilvánosságban és kire vonatkozik; a kiemelt közéleti szereplők (jelen esetben egy parlamenti párt) tőrészküszöbe természetesen az ilyen esetekben is magasabban van.²⁹

7. A magánélet védelméről szóló 2018. évi LIII. törvény

A magánélet védelméről szóló 2018. évi LIII. törvény mindenesetre ebből az értelmezésből indul ki (ami azonban értelemszerűen nem köti az AB-t majdani alkotmányértelmezésekor). A törvény 8. § (1) bekezdése szerint „[a] magánélet tiszteletben tartásához való jog célja, különösen a névviseeléshez való jog, a személyes adatok, a magántitok, a képmás és hangfelvétel, a becsület és a jóhírnév védelme.” A 7. § (2) bekezdése pedig rögzíti, hogy „[a] közéleti szereplő magán- és családi életét, valamint otthonát a közéleti szereplőnek nem minősülő személlyel azonos védelem illeti meg.” A két rendelkezés összeolvasásából arra is juthatunk, hogy a magánülethez való jog része jóhírnévhez és a becsülethez, valamint a képmáshoz és hangfelvételhez való jog, és a közéleti szereplők e jogai ugyanakkora

²⁶ BDT2018. 3835.

²⁷ 3002/2018. (I. 10.) AB határozat, Indokolás, [77] bek.

²⁸ Application no. 11257/16., 2018. december 4-i ítélet.

²⁹ *Magyar Jeti Zrt. v. Hungary*, 77–82. bek.

terjedelműek, mint a magánszemélyeké. Ezen értelmezés azonban nem elfogadható, egyfelől azért, mert ahogy a későbbiekben láthatjuk, hogy e jogok érvényesülése tekintetében a leginkább releváns kategória nem a közéleti szereplő, hanem a közügy, másfelől pedig ugyanezen törvény módosította a Ptk. 2:44. §-át, amely rögzíti a személyiségi jogok érvényesülésének csökkentett erejét a közügyek vitái tekintetében. Az új törvény mindazonáltal nem kreál olyan új tényállást, amely a közügyek vitáiban érvényesülő szólásszabadság-mércékre hatással lehet, így a „jóhírnév” vagy a „magánélet” sérelme a Ptk. tényállásai és azok talaján formálódó AB- és bírósági gyakorlat figyelembe vételével lesz továbbra is csak megállapítható. (A családi élet tiszteletben tartásához, az otthon tiszteletben tartásához, a kapcsolattartás tiszteletben tartásához való jog megsértésének ezzel szemben önálló tényállásait határozza meg a törvény.)

8. A sajtó-helyreigazítás

A sajtó-helyreigazítás jogintézménye kétarcú: szolgálja egyfelől a közönség tájékozódáshoz fűződő érdekeit, másfelől pedig biztosítja a valótlan közleményben szereplő fél jó hírnevének védelmét. Amíg a sajtó-helyreigazítás a Ptk.-ban szerepelt (1977 és 2010 között), addig a jogirodalom elsősorban a személyiségi jogok megsértésnek egy speciális polgári jogi szankciójaként tekintett rá. A bírói gyakorlat is ebből indult ki, ugyanakkor a PK 12. sz. állásfoglalás már 1984-ben hangsúlyozta, hogy a sajtó-helyreigazítás „közvetve egyéb érdekek védelmére is szolgálhat”, amelyek közül a „valósághű tájékoztatást” és a „sajtó hitelét” az állásfoglalás meg is jelölte.

A helyreigazítási jog személyiségi jogi szankcióként való értelmezése korábban (2010 előtt) sem volt maradéktalanul elfogadható, tekintettel arra, hogy a sajtó-helyreigazítás szabálya egyben különálló tényállást is magában foglalt, és így nem volt pusztán a jóhírnév megsértése egy speciális szankciójának tekinthető (ugyanis, míg a jóhírnév megsértését jellemzően valótlan és sérelmes tényállítások közzétételével lehet megvalósítani, addig a tényállítások sérelmes jellege korábban sem volt feltétele a sajtó-helyreigazításnak).

Pontosabb tehát úgy fogalmazni, hogy a sajtó-helyreigazítás a médiában szereplő személyek joga a valótlan állítások kiigazítására, ami ugyanakkor közvetlenül szolgálja a közönség tájékozódáshoz fűződő érdekeit is. Ezt támasztja alá a 2010-ben történt jogszabályi változás is, amely a polgári jogból visszahelyezte a médiaszabályozásba a jogintézményt, oda, ahol annak természetes helye van. Ettől függetlenül megállapítható, hogy a sajtó-helyreigazítás nem vesztette el szoros kapcsolódásait a személyiségvédelem polgári jogi szabályaihoz sem, hiszen gyakorlása továbbra is csak a közvetlenül sértett személy által lehetséges, és érvényesítésére is polgári peres eljárásban kerül sor.

A sajtó-helyreigazítás jogának legfontosabb jellemzői a következők:

- (1) a sérelem a valótlan tény állításával, híresztelésével, valamint valós tény hamis színben való feltüntetésével következhet be, de nem szükséges, hogy ezek a jó hírnevet sértő tények legyenek,
- (2) az igényérvényesítés személyhez kötött, csak a sajtóközleményben felismerhető módon szereplő személy kezdeményezhet eljárást,
- (3) a sérelem orvoslásának gyorsasága a rövid igényérvényesítési és eljárási határidők révén,
- (4) a sérelem orvoslása ugyanazon eszköz – a média – által, mint amelyen keresztül maga a sérelem bekövetkezett, azaz ugyanazon, de legalábbis jelentős részben egymást átfedő nyilvánosság megcélzása a helyreigazítással, mint amely a sérelmes állításról értesült, mely hozzájárul a védelem hatékonyságának növeléséhez,
- (5) a média felelőssége a valótlan tény állításáért alapvetően objektív, kimentést nem tűrő, de a bírói gyakorlat az utóbbi években néhány kivételt meghatározott e főszabály alól,
- (6) a sajtó-helyreigazítási jog gyakorlása nem zárja ki más, a személyiségi jogot védő eszköz igénybe vételét, mint amilyen a polgári jogi személyiségvédelmi per; ezen

eljárásokat azonban – éppen a sajtó-helyreigazítási per minél gyorsabb lefolytatása érdekében – összekapcsolni nem lehet.

Az Smtv. 12. §-a – a jelenleg hatályos szabályozás – így szól:

„(1) Ha valakiről bármely médiatartalomban valótlan tényt állítanak, híresztelnek vagy vele kapcsolatban való tényeket hamis színben tüntetnek fel, követelheti olyan helyreigazító közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlés mely tényállítása valótlan, illetve megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben és ehhez képest melyek a való tények.

(2) A helyreigazító közleményt napilap, internetes sajtótermék és hírügynökség esetében az erre irányuló igény kézhezvételét követő öt napon belül a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, lekérhető médiaszolgáltatás esetében az erre irányuló igény kézhezvételét követő nyolc napon belül a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, más időszaki lap esetében az igény kézhezvételétől számított nyolc napot követően a legközelebbi számban a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, lineáris médiaszolgáltatás esetében pedig ugyancsak nyolc napon belül, a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és azzal azonos napszakban kell közölni.”

Továbbra is érvényes a PK 12. sz. állásfoglalás azon része, amely leszögezi, hogy „[a] sajtóhelyreigazítás iránti igény elbírálásánál a sajtóközleményt a maga egészében kell vizsgálni. A kifogásolt közléseket, kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni, a sajtóközlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni (...). A helyreigazítást kérő személyének megítélése szempontjából közömbös részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak alapot helyreigazításra.”

Az Smtv. 12. § (1) bekezdés értelmében bárki kérhet helyreigazítást, akire az adott tényállítások vonatkoznak. A PK 13. sz. állásfoglalás ezt kifejtve leszögezi, hogy „[s]ajtóhelyreigazítást az kérhet, akinek a személyére a sajtóközlemény – nevének megjelölésével vagy egyéb módon – utal, vagy akinek a személye a sajtóközlemény tartalmából felismerhető.” Ezzel egyezően ld. a BH1993. 422 sz. eseti döntést. A PK 13. sz. állásfoglalás azt is rögzíti, hogy „[l]ehetséges az is, hogy a sajtóközlemény név szerint vagy név nélkül határozatlan, burkolt utalásaival, bizonytalan megjelölésével többeket is sért. Ilyen esetben az érintett személyek közül bárki kérhet helyreigazítást, de csak a saját nevében, és a helyreigazítás tartalma is csupán annak a személyre korlátozódhat, aki igényt érvényesített.”

Sajtó-helyreigazítás csak tényekkel szemben kérhető. Tényállításnak minősül az is, ha a médiatartalom célzó vagy utal az adott tényre, azt nem teljesen bizonyosként közli (PK 12. sz. állásfoglalás, BH1990. 256). A valótlan megítélésekor nem vizsgálható az, hogy a médiatartalom (jogi, közgazdasági, politikai stb. szempontból) mennyire szakszerű (BH1985. 183). A PK 12. sz. állásfoglalás megerősíti, hogy „[v]éleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint a társadalmi, politikai, tudományos és művészeti vita önmagában nem lehet sajtóhelyreigazítás alapja.”

A Ptk. 2001-es módosítása (a törvényjavaslat betérjesztője után: „Lex Rápásky”) szerint a helyreigazítás – hamis tényállításokra alkalmazható – szabálya mellé került volna bevezetésre a válaszadás joga, amely a személyhez fűződő jogot sértő véleményekkel szemben lett volna alkalmazható. A rendelkezés elemzői közül később sokan nem fektettek elegendő hangsúlyt annak figyelembe vételére, hogy így az alkalmazhatóság köre meglehetősen leszűkített lett volna, és nem engedett volna fellépést bármely, sérelmesnek érzett, hátrányosnak tekintett véleménnyel szemben. A válaszjog illetően való bevezetése nem hozott volna létre ‘általános’ jogot a válaszadáshoz, és amennyiben egy vélemény nem becsületsértő – tehát

kifejezésmódjában nem „aránytalanul túlzó, indokolatlanul bántó, lealázó, lekicsinylő” (BH1993. 89), úgy a válaszjog szabálya nem lett volna alkalmazható. Bár a rendelkezés nem határozta meg kifejezetten, mely személyhez fűződő jogok megsértése esetén járt volna a válaszjog, értelemszerűen a jóhírnév, becsület, emberi méltóság jöhetett volna csak számításba. Ezek közül is elsősorban az utóbbi kettő, tekintve, hogy a jóhírnév védelmére fennmaradt a helyreigazítás lehetősége.

Az Alkotmánybíróság 57/2001. (XII. 5.) sz. határozatával megsemmisítette a rendelkezést. A testület először a szólás- és sajtószabadság korlátozásának általános kérdéseivel foglalkozik a többségi indokolásban, majd rátér a válaszjogra, mint a sajtószabadság általában vett korlátjának elemzésére. Az Alkotmánybíróság leszögezi, hogy a jog korlátozza a szabadságot, a korábban már ismertetett érvek természetesen a határozatban is előkerülnek: „[a] korlátozás szükségességének és arányosságának megítélésénél fontos annak tisztázása, hogy mi a szerepe a válaszadás jogának. (...) A jóhírnév és az emberi méltóság védelme mellett azt is figyelembe kell venni, hogy a közvélemény informálása is a teljes körű tájékoztatást indokolja. A sajtó szabadsága a szabad véleménynyilvánítás mellett a véleményformáláshoz szükséges információszerzéshez való jogot is magába foglalja. (...) [M]egállapítható, hogy a tág értelemben vett válaszadás joga általában a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságának nem alkotmányellenes korlátozása (indokolás, II./9-11. pont).” A bírák tehát úgy látták, hogy az elérni kívánt kettős célt – a reputáció védelmét, valamint a közvélemény szélesebb körű tájékoztatását – figyelembe véve a válaszjog a sajtószabadság megengedett korlátja lehet. A bevezetni kívánt szabályt végül azon az alapon találták alkotmányellenesnek, hogy az nem határozta meg a jog gyakorlásának korlátait (a válaszul szolgáló közlemény terjedelmét), illetve, hogy kötelezővé tette a közérdekű bírság kiszabását, mindezek pedig a sajtószabadság aránytalan korlátozásához vezettek. A többség szerint tehát az alkotmányellenességet okozó hibák pusztán jogtechnikai jellegűek voltak, maga a válaszadás bevezetése elvben megengedhető.